

Duration- 3 Hours

Total Marks- 100

- N.B. :- 1) All questions are compulsory. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत
 2) All questions carry equal marks. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत
 3) Figures to the right indicates marks. उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात

- Q.1 A Describe the concept of power. What are the determinants of power? 20
 सत्ता संकल्पनेचे वर्णन करा. सत्तेचे निर्धारक घटक कोणते आहेत ?
 OR किंवा
 B Define and discuss the scope International Relations. 20
 आंतरराष्ट्रीय संबंधांचा अर्थ सांगा आणि त्याच्या व्याप्तीची चर्चा करा.
- Q 2 A Discuss the role of Cold war in creating a rigid bipolar world. 20
 परीदृढ द्विध्रुवीय विश्व रचनेच्या निर्मितीतील शीत युद्धाच्या भूमिकेची चर्चा करा.
 OR किंवा
 B Explain the term Unipolar world? Discuss its main features. 20
 एक ध्रुवीय विश्व संकल्पना स्पष्ट करा. ? त्याच्या प्रमुख वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
- Q 3 A Define collective security Analyze the basic principles of collective security. 20
 सामुहिक सुरक्षिततेचा अर्थ सांगा .सामुहिक सुरक्षिततेच्या मुलभूत तत्वांचे विश्लेषण करा.
 OR किंवा
 B Define conflict and discuss the nature and types of conflict. 20
 संघर्ष संकल्पनेचा अर्थ सांगा आणि संघर्षाचे स्वरूप आणि प्रकार यांची चर्चा करा.
- Q 4 A Explain the impact of Globalization on the world 20
 जागतिकीकरणाचा जगावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा
 OR किंवा
 B Discuss the objectives and role of the World Bank 20
 जागतिक बँकेची उद्दिष्ट्ये आणि भूमिकेची चर्चा करा.
- Q 5 Write Short Notes on **Any Two** of the following टीपा लिहा – कोणत्याही दोन 20
 a) Elements of national security
 राष्ट्रीय सुरक्षिततेचे मुख्य घटक
 b) WTO
 जागतिक व्यापार संघटना
 c) National Interest
 राष्ट्रीय हित
 d) Arms Control
 शस्त्र नियंत्रण

*****